

Bentwoud 2007 (voorheen Zoetermeer Zuidplas)

**Toetsingsadvies over het geactualiseerde
milieueffectrapport**

21 april 2008 / rapportnummer 1161-179

1. OORDEEL OVER HET MER

De provincie Zuid-Holland, de Dienst Landelijk Gebied¹, de gemeente Rijnwoude en de gemeente Waddinxveen zijn bezig met de ontwikkeling en aanleg van het natuur- en recreatiegebied Bentwoud. Het Bentwoud is gelegen in de gemeenten Rijnwoude en Waddinxveen. De gemeente Rijnwoude wil een besluit gaan nemen over het bestemmingplan, dat de verdere aankoop en realisatie van het Bentwoud mogelijk maakt.² De gemeente Waddinxveen is nog geen besluitvormingstraject gestart.³

Procedure

In het verleden is ten behoeve van de besluitvorming over Bentwoud in het streekplan een aantal m.e.r.-procedures⁴ doorlopen. Destijds zijn echter geen besluiten genomen over de bestemmingsplannen van Rijnwoude en Waddinxveen. De informatie uit eerdere m.e.r.-procedures is inmiddels niet meer volledig actueel. Om deze reden heeft de provincie Zuid-Holland een geactualiseerd MER opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de bestemmingsplannen van het gehele Bentwoud.

Oordeel

De Commissie is van oordeel dat in het MER de essentiële informatie voor de besluitvorming over het Rijnwoudse deel van het gebied **aanwezig** is. Voor het Waddinxveense deel van het gebied is de essentiële informatie alleen dan aanwezig indien geen randweg in het gebied gerealiseerd wordt (zie verder hoofdstuk 3).

Het MER geeft weer dat voor de toekomstige inrichting (zoning)⁵ van het Bentwoud ook de aanleg van het Bentwoud in de gemeente Waddinxveen belangrijk is. In het MER is nog geen rekening gehouden met een randweg in het Waddinxveense deel van het Bentwoud (langs het natuurkerngebied)⁶. De Commissie is er in dit advies vanuit gegaan dat – ook al komt de randweg er – het in het MER beschreven plan voor het Rijnwoudse deel van het Bentwoud in grote lijnen onveranderd blijft.

In hoofdstuk 2 van dit advies geeft de Commissie een toelichting op het hierboven genoemde oordeel. In hoofdstuk 3 geeft de Commissie aanbevelingen voor een verdere actualisering van het MER indien wordt besloten een randweg aan te leggen.

¹ Een agentschap van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

² Parallel aan de onderhavige procedure over het bestemmingsplan neemt de gemeente Rijnwoude een besluit over de golfbaan Bentwoud. Het advies van de Commissie over de golfbaan is te downloaden op www.eia.nl onder projectnummer 1704.

³ Alleen de gemeente Rijnwoude heeft een adviesverzoek aan de Commissie gedaan, de gemeente Waddinxveen (nog) niet. Er zijn dan ook geen (voor)ontwerp bestemmingsplan en inspraakreacties van de gemeente Waddinxveen bij deze toetsing betrokken.

⁴ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de inspraakreacties opgenomen.

⁵ Deze zoning is van belang voor de kwaliteit van het natuurkerngebied en de recreatiefunctie.

⁶ In het MER is aangekondigd dat de gemeente Waddinxveen de mogelijkheid onderzoekt van een westelijke randweg.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL MET AANBEVELINGEN

2.1 Archeologie

Uit het MER blijkt dat de ligging van mogelijke archeologische waarden nog niet volledig in beeld is. De Commissie signaleert dat de archeologische waarden in het plangebied zeer ondiep gelegen kunnen zijn (vanaf 20 cm beneden maaiveld)⁷. Bosaanplant en boomwortels kunnen hierdoor schade aan het bodemarchief aanrichten, zoals ook in het MER vermeld is.

Het voorontwerp bestemmingsplan geeft in artikel 12 van de voorschriften aan dat werkzaamheden zoals graafwerkzaamheden of de aanleg van bos zonder aanlegvergunning niet zijn toegestaan. In het voorontwerp bestemmingsplan is weergegeven dat geen schade aan archeologische waarden mag optreden. Hiertoe dient bij de aanvraag van deze aanlegvergunning onder meer nader archeologisch onderzoek overlegd te worden. Hiermee is op dit moment voldoende informatie aanwezig om een besluit te kunnen nemen over de omgang met archeologische waarden in het bestemmingsplan en is voldoende gewaarborgd dat meer gedetailleerde informatie beschikbaar zal zijn ten tijde van de keuze over te treffen ingrepen.

2.2 Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteitberekeningen in het MER zijn gebaseerd op het (verouderde) Besluit luchtkwaliteit 2005. Op basis van de weergegeven waarden in het MER is echter aannemelijk dat ook aan de eisen uit de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) kan worden voldaan. Hiermee is voldoende informatie voor de besluitvorming aanwezig.

2.3 Waterkwaliteit en natuur

In het MER en eerder verschenen rapportages⁸ is de basisinformatie over water en natuur voldoende beschreven. In de toetsingadviezen van het MER 1^e fase uit 1994 en het MER 2^e fase uit 2003 adviseerde de Commissie de integratie van waterkwaliteit (brakke kwel en eutrofiëring), bodemsamenstelling (mariene kleibodem en voormalig agrarisch grondgebruik) en natuur uit te werken om inzicht te verkrijgen in hoeverre de aanwezige uitgangssituatie de gestelde natuurdoelen negatief beïnvloedt. In het onderhavige MER is deze integratie niet onderzocht⁹ en daarom ook niet bij afwegingen in het MER betrokken.

De aanwezige variatie in waterkwaliteit biedt echter wel degelijk mogelijkheden om op lokaal niveau te variëren in de te realiseren natuurdoeltypen. De meeste mogelijkheden hiervoor liggen in het Waddinxveense deel van het

⁷ De informatie in het MER is hier niet eenduidig over.

⁸ Zie bijlage 1.

⁹ Wel is voorgesteld om ten behoeve van de natuurontwikkeling belangrijke delen te verschromen door de bovengrond te ontdoen van de voedselrijke teellaag.

Bentwoud, waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden. Dit kan bijdragen aan de doelstellingen over natuurkwaliteit en biodiversiteit van het Bentwoud.

- De Commissie adviseert te bekijken welke kansen de waterkwaliteit biedt voor variatie in natuurdoeltypen bij de daadwerkelijk inrichting van het Bentwoud.

2.4 Evaluatieprogramma en beheer

Het MER geeft op pagina 129 een beknopte aanzet tot een evaluatieprogramma. Belangrijk aandachtspunt is de voortgang in de ontwikkeling van het Bentwoud als geheel en daarmee samenhangend het doelbereik van het plan. De Commissie signaleert daarnaast dat het belangrijk is om de (optimale) ontwikkeling van de beoogde natuurwaarden te monitoren en evalueren. In de planuitwerking zijn veel partijen betrokken (overheden, golfbaan, Staatsbosbeheer en Hoogheemraadschap). Daarom is belangrijk dat wordt vastgelegd wat de taakverdeling is. Belangrijk is ook een evaluatiemoment af te spreken, waarop bekeken wordt of de beoogde ambities gehaald worden. Tevens moet er helder worden afgesproken wat er gedaan wordt wanneer deze doelen onverhoopt niet gehaald worden (bijvoorbeeld op het gebied van de waterkwaliteit). Deze monitoring en evaluatie kunnen uitgevoerd worden in het kader van beheer.

- De Commissie adviseert in samenwerking met de betrokken overheden, de golfbaan Bentwoud, Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap te komen tot een gezamenlijk beheer(plan) van het Bentwoud.

3. **ACTUALISERING VAN HET MER INDIEN EEN RANDWEG WORDT AANGELEGD**

Het Bentwoud ligt in de gemeenten Rijnwoude en Waddinxveen. Op dit moment vindt over het Bentwoud in de gemeente Waddinxveen nog geen verdere besluitvorming plaats.

De actualisatie van het MER bevat ook voldoende milieu-informatie voor de besluitvorming over het Bentwoud in Waddinxveen¹⁰. Dit is onder voorbehoud van planwijzigingen, zoals een westelijke randweg bij Waddinxveen. In het MER is ervoor gekozen om nog geen rekening te houden met deze randweg. Wel is in het MER aangekondigd dat de gemeente Waddinxveen de mogelijkheid onderzoekt van een westelijke randweg. De Commissie heeft tijdens deze toetsing het gehele MER getoetst en geeft hieronder een aantal aanbevelingen ten behoeve van de besluitvorming in Waddinxveen over de actualisering van het MER indien de randweg inderdaad wordt aangelegd.¹¹

3.1 (Milieu)effecten randweg

Het MER geeft weer dat voor de toekomstige inrichting (zonering)¹² van het Bentwoud ook de aanleg van het Bentwoud in de gemeente Waddinxveen be-

¹⁰ De Commissie benadrukt dat geen (voor)ontwerp bestemmingsplan en inspraakreacties van de gemeente Waddinxveen bij deze toetsing zijn betrokken.

¹¹ Een afschrift van dit advies is aan de gemeenteraad van Waddinxveen opgestuurd.

¹² Deze zonering is van belang voor de kwaliteit van het natuurkerngebied en de recreatiefunctie.

langrijk is. In het MER zijn de mogelijke tracé's van de randweg weergegeven, maar de milieueffecten daarvan zijn nog niet uitgewerkt, bijvoorbeeld verstoring en versnippering van het Bentwoud, invloed op het natuurkerngebied (toekomstige provinciale ecologische hoofdstructuur) en compensatie van toekomstige natuurwaarden die niet gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast zijn de effecten van de randweg op de ontsluitingsstructuur en de beoogde recreatieve functie van het Bentwoud nog onbekend.

- De Commissie adviseert – in het geval dat de randweg wordt aangelegd – bovenstaande aspecten uit te werken en waar noodzakelijk het MER aan te vullen voorafgaand aan de besluitvorming over het bestemmingsplan in de gemeente Waddinxveen.

3.2 Meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

Indien de westelijke randweg wordt aangelegd is de uitwerking van het mma in het onderhavige MER niet realistisch. De tracé-alternatieven van de westelijke randweg lopen nabij of langs het natuurkerngebied. Het mma voorziet daarnaast in een uitbreiding van het natuurkerngebied aan de noordzijde van de beoogde tracé's van de westelijke randweg.¹³

- De Commissie adviseert - indien de westelijke randweg wordt aangelegd - het ontwerp (zonering) en de opbouw en voorwaarden van het mma opnieuw uit te werken, rekening houdend met de tracékeuze en de milieueffecten van de randweg.

¹³ Hierbij zou – afhankelijk van de nog te bepalen (milieu)effecten van de randweg – gedacht kunnen worden aan een andere zonering van de natuurkern in het mma.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Rijnwoude

Besluit: Bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C 9

Activiteit: De ontwikkeling en aanleg van het natuur- en recreatiegebied Bentwoud

Betrokken documenten

- Milieueffectrapport Bentwoud, eerste fase MER Zoetermeer - Zuidplas, provincie Zuid-Holland, 25 oktober 1994.
- Milieueffectrapport tweede fase Zoetermeer Zuidplas, provincie Zuid-Holland, 1 februari 2003.
- Het effect van waterbeheer op de chloride- en nutriëntenbelasting van het oppervlaktewater in de polder de Noordplas, TNO, december 2004.
- MER Bentwoud 2007, Grontmij, december 2007.
- Voorontwerp bestemmingsplan Rijnwoude Bentwoud, RBOI, 14 februari 2008.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 23 mei 2001

richtlijnenadvies uitgebracht: 11 juni 2001

richtlijnen vastgesteld: 12 december 2001

kennisgeving MER: 27 februari 2003

toetsingsadvies uitgebracht: 1 mei 2003

kennisgeving geactualiseerd MER: 13 februari 2008

aanvraag toetsingsadvies: 4 februari 2008

ter inzage legging geactualiseerd MER: 14 februari 2008

aanvullend toetsingsadvies uitgebracht: 21 april 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. F.H. Everts

drs. S.J. Harkema (werkgroepsecretaris)

H.H. Janssen

drs. M.A. Kooiman

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. K.A.A. van der Spek

ir. R.F. de Vries

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. C.D. Kaashoek, Benthuizen
2. A. Klok, Zoetermeer
3. J. Sonneveld, Benthuizen
4. M. van Straalen, Benthuizen
5. Delta Fresh II B.V, Benthuizen
6. C.G. Laban, Benthuizen
7. P.J. van Veen, Benthuizen
8. E. Zegwaard, Hazerswoude dorp
9. H. van Straalen, Benthuizen
10. A.H.I.H. Kooter, Benthuizen
11. A.P. Homburg, Benthuizen
12. A. van der Eijk van den Berg, Benthuizen
13. Dhr. Lijkwan, Benthuizen
14. H.R. Haarman, Benthuizen
15. H. Kaashoek, Benthuizen
16. N. Doelman/ De Koning & Witzier makelaars, Waarder
17. B.J.A. van der Tubbe, Benthuizen
18. Fa. B. van der Velde, Benthuizen
19. Den Hollander advocaten namens v.o.f. Firma Dijkshoorn en Groen Service
Bentwoud, Middelharnis
20. P. Groen, Benthuizen
21. VWS Pipeline Control B.V, Sliedrecht
22. Ministerie van Defensie, Den Haag
23. Gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle, Zevenhuizen
24. P.M. Dijkshoorn, Bleiswijk
25. A.W.N. Dijkshoorn, Bleiswijk

**Toetsingsadvies over het geactualiseerde milieueffectrapport
Bentwoud 2007 (voorheen Zoetermeer Zuidplas)**

De provincie Zuid-Holland, de Dienst Landelijk Gebied, de gemeente Rijnwoude en de gemeente Waddinxveen zijn bezig met de ontwikkeling en aanleg van het natuur- en recreatiegebied Bentwoud. Het Bentwoud is gelegen in de gemeenten Rijnwoude en Waddinxveen. De gemeente Rijnwoude wil een besluit gaan nemen over het bestemmingplan. Ten behoeve van de besluitvorming hierover is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage geeft in dit toetsingsadvies weer of het MER de benodigde informatie voor de besluitvorming bevat.

ISBN: 978-90-421-2355-7